

Krizový plán proti šikaně

(postup školy v případě výskytu problému se šikanou)

Gymnázium a Střední odborná škola ekonomická Sedlčany

Program proti šikanování vychází z Metodického pokynu ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č. j. 24 246/2008-6.

Škola nejprve posoudí a odhadne závažnost šikany - zda je sama kompetentní šikanu šetřit a řešit nebo zda-li požádá o pomoc zvenčí (např. pedagogicko-psychologickou poradnu, středisko výchovné péče, neziskovou organizaci).

Po celou dobu řešení škola zajišťuje ochranu informací a informátorů, jasně vyjadřuje negativní postoj k násilí a ukazuje, že je toto téma považováno za vážné. Doporučuje se dále pracovat s agresorem (vedení k náhledu na vlastní chování, motivy apod.) i s obětí šikany.

1) Cíl programu proti šikanování

Cílem programu je vytvořit ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí. Škola se zaměří na oblast komunikace, rozvíjení pozitivních vztahů mezi žáky ve třídách i mezi žáky a učiteli.

2) Odpovědnost za plnění programu:

- na tvorbě i realizaci programu se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci
- jeho koordinace je v kompetenci školního metodika prevence

3) Co je a co není šikana

Jeden nebo více žáků úmyslně a většinou opakovaně týrá a zotročuje spolužáka či spolužáky a používá k tomu agresi a manipulaci.

Základní formy:

- fyzická šikana: bití, vydírání, poškozování věcí, krádeže, sexuální násilí
- psychická šikana: nadávky, pomluvy, vyhrožování, zesměšňování

Šikana je každé chování, které splňuje tyto znaky:

- je cílené vůči jedinci nebo skupině
- je obvykle opakované, často dlouhodobé
- jeho záměrem je oběti ohrozit, ponížit či zastrašit

- oběť se mu neumí bránit a dlouhodobě trpí

Šikana není:

- jednorázová rvačka, nevhodný vtip či konflikt
- vyčlenění dítěte z kolektivu, pokud není motivováno snahou ublížit či pobavit se na jeho úkor

4) Prevence šikany

Každý pedagog je odpovědný za vytvoření zdravého klimatu třídy.

Je povinen zejména:

- podporovat rozvíjení pozitivních vztahů mezi dětmi
- jednat s dětmi jako s partnery
- udržovat ovzduší důvěry mezi dětmi a pedagogy
- v kritických situacích dát jasně najevo, že špatné chování nelze tolerovat
- nebýt lhostejný k projevům agresivity
- informovat děti i rodiče, na koho se obrátit při problémech- třídní učitel, školní metodik prevence, výchovný poradce, vedení školy, schránka důvěry

Ředitel školy:

- zajišťuje vzdělávání pracovníků v oblasti šikanování,
- zajistí, aby ve školním řádu byla jasně stanovena pravidla chování včetně sankcí za jejich porušení,
- zajistí, aby žáci a pedagogové byli seznámeni s negativními důsledky šikany,
- spolupracuje se metodikem prevence při řešení krizových situací.

Školní metodik prevence:

- koordinuje plán proti šikanování a následně s programem proti šikanování seznámí všechny pedagogické pracovníky,
- spolupracuje s třídními učiteli a vedením školy při řešení krizových situací,
 - spolupracuje s okresním metodikem prevence, zdravotnickými zařízeními nebo psychology, Policií ČR, orgány sociálně právní ochrany dětí a mládeže,
- podílí se na aktivitách v rámci prevence šikany.

Třídní učitelé:

- na začátku školního roku informují žáky i rodiče, na koho se obrátit při problémech ve škole (metodik prevence, výchovný poradce, vedení školy), ale i mimo školu,
- seznámí na začátku roku žáky i rodiče s programem proti šikaně
- řeší okamžitě projevy sociálně patologického chování (ve spolupráci s výchovným poradcem a metodikem prevence,
- v průběhu školního roku diskutují se žáky o slušném chování i pozitivních mezilidských vztazích.

Rodiče:

- v případě podezření na šikanu týkající se nejen jejich dítěte, ale i ostatních spolužáků, informují třídního učitele nebo jiného pedagoga (metodik prevence, výchovný poradce, školní psycholog nebo přímo vedení školy)
- spolupracují se školou při řešení problému,

Aktivity školy v prevenci proti šikaně:

- adaptační kurzy pro žáky 1. ročníku a primy
- preventivní (Magdalena, Acet, Agora,...) a prožitkové programy
- práce učitelů, případně školního metodika prevence, výchovného poradce, psychoterapeuta s třídním kolektivem,
- informační leták, doporučená literatura a kontaktní adresy na nástěnkách školního poradenského pracoviště
- poradenské služby výchovného poradce, metodika prevence,

5) Krizový plán

Postup při řešení šikany nebo podezření na šikanu:

- informovat třídního učitele, také školního metodika prevence a vedení školy, dohodnout další postup, je třeba postupovat velmi uvážlivě a citlivě, každý případ je jiný, dodržovat diskretnost a důvěrnost informací, neřešit před celou třídou,
- zorientovat se v situaci, provést orientační šetření (školní metodik prevence ve spolupráci s třídním učitelem),
- zvážit, zda požádat o spolupráci okresního metodika prevence, zda provést, sociometrické testy, zda přivolat Policii ČR apod.,

- postupovat v souladu s Metodickým pokynem MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č. j. 24 246/2008-6.

Pro vyšetřování počáteční šikany (se standardní formou) lze doporučit strategii v těchto krocích:

1. Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi - v soukromí, upozornit, že případ nebude řešen před celou třídou. (třídní učitel, školní metodik prevence)
2. Nalezení vhodných svědků. (třídní učitel)
3. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky, nikoli však konfrontace obětí a agresorů. Zaměřit se na otázky Kdo je obětí a kdo agresorem, Kolik jich je, Kdo je iniciátorem, Kdo je aktivním účastníkem, Co, kdy a kde dělali agresori obětím, Jak dlouho to trvá, (třídní učitel, školní metodik prevence).
4. Zajistit ochranu obětím. Znovu s nimi hovořit (velmi citlivě), pokud se lišila jejich výpověď od výpovědi svědků. Případně se spojit s rodiči obětí a požádat o pomoc a spolupráci. (třídní učitel, školní metodik prevence)
5. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi - snažit se najít nejslabší článek, dovést je k přiznání či vzájemnému obviňování. (třídní učitel, školní metodik prevence).
6. Svolat schůzku za účasti vedení školy, třídního učitele, školního metodika prevence. Projednat, zda se jedná o šikanu a v jaké závažnosti, jaká opatření učinit vzhledem k oběti a agresorovi i třídě jako celku, rozhodnout, kdo bude jednat s rodiči obětí a agresorů.
7. Pozvat do školy rodiče agresorů (jsou-li nezletilí), seznámit je s navrženými opatřeními, požádat je o spolupráci, provést zápis. Je-li agresor zletilý, jednat přímo s ním.
8. Pozvat do školy rodiče obětí (nezletilé), ne však zároveň s rodiči agresora. Dohodnout další opatření a postup k nápravě situace. Provést zápis. Třídní učitel oznámí případné potrestání viníků ve třídě a dá najevo, že škola nebude shovívavá k podobným projevům chování a že bude vyžadovat plnění Školního řádu. Třídu nadále sleduje a konzultuje postup s školním metodikem prevence.

Pokročilá šikana s neobvyklou formou – výbuch skupinového násilí vůči oběti, tzv. třídního lynčování, vyžaduje následující postup:

1. Překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana obětí.
2. Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.
3. Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.
4. Pokračující pomoc a podpora obětí.
5. Nahlášení policii.
6. Vlastní vyšetřování.

6) Výchovná opatření

Doporučuje se dále pracovat s agresorem (jeho náhled na vlastní chování, motivy, rodinné prostředí, ...). V případě potřeby mu zprostředkovat péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče nebo jiných odborníků - klinických psychoterapeutů nebo psychiatrů

Pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem. Je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina). Další práce se třídou je v kompetenci třídního učitele, školního metodika prevence nebo výchovného poradce, případně jiných odborníků. Je třeba si uvědomit, že naším cílem není potrestat viníky, ale především zajistit nápravu a zlepšení vztahů ve třídě.

Pro potrestání agresorů lze užít následující výchovná opatření:

- napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy
- snížení známky z chování
- podmíněné vyloučení a vyloučení ze studia

V mimořádných situacích je možnost užít i jiná opatření:

- ředitel školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v diagnostickém ústavu,
- ředitel školy podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dětí k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

Vypracovala RNDr. Drahomíra Grinová

1.zář 2018

aktualizováno 1. 9. 2021